

Jméno: Markéta Poláková

Název disertační práce: Gender, identita, kultura

Katedra: teorie kultury (kulturologie)

Obor: kulturologie

Akademický rok: 2010/2011

Školitel: PhDr. Václav Soukup, CSc.

Oponentka práce: PhDr. Lenka Opletalová, PhD.

Fenomén genderu je zřetelně autorce blízký, tématem se zabývá několik let. Předkládaný text představuje svým rozsahem a logikou i přehledností obsáhlou sondu do vztahů mužů a žen, vytváření mezipohlavních vztahů. Podrobná historická exkurze kulturní i náboženská je v této podobě v naší literatuře poměrně ojedinělá a svědčí o značné schopnosti Markéty Polákové pracovat s literaturou, logicky materiál třídit a nastiňovat souvislosti lidské identity.

Disertační práci tvoří několik částí, v první části představuje náboženské systémy, kulturní a historické rozdíly. Ve druhé části obrací svojí pozornost na koncepty identity a zejména na paradigmatu biologického a kulturního determinismu. Zde doktorandka zohledňuje oba fakty, kulturní i přírodní, které určují naši identitu.

Třetí část popisuje utváření mužské a ženské identity v rámci socializace. Gendrová socializace a gendrové stereotypy optikou řady studií a výzkumů jsou v podstatě úvodem další kapitoly, ve které autorka uvádí nejvýznamnější autory teorií vytváření pohlavní a gendrové identity, včetně jejich kritiky.

Pátá a šestá kapitola tvoří teoretickou základnu vlastní empirické práci, kterou velmi oceňuji, dokresluje formování gendrové identity prostřednictvím nejmodernějšího média internetu. Přestože si Markéta Poláková v úvodu vytýčila za cíl „analýzu obrazu muže a ženy a jejich identity v současné české společnosti“ (str. 7) v podstatě se českými reáliemi zabývá právě až v páté kapitole a dále. Je pochopitelné, že vzhledem k objemu informací a zásadnosti tezí, je nezbytné zasadit kontext do širších celosvětových souvislostí, tedy v tomto případě spíše obrazu západních společností. To však neubírá disertační práci na originalitě či zásadnosti.

V rámci obhajoby by bylo dobré, aby autorka popsala své postupy při obsahové analýze rozhovorech s respondenty. Empirickou část považuji za velmi zdařilou a původní a velmi dobře ilustrující celé téma práce. Moderní technologie ovládají nejen náš pracovní i volný čas, ale i soukromé životy a výběr partnera. V rámci akcelerace doby i nároky na protějšky a vytváření ideálů, vzorů, rolí je někdy v rozporu s mnohaletými principy a zkušenostmi. Zajímá by mne v rámci obhajoby či rozpravy autorčin názor, kam směřuje mužská a ženská role v 21. století?

Markéta Poláková se pokusila o velmi přehlednou analýzu obrazu muže a ženy ve společnosti. V podstatě velmi zajímavým způsobem prezentuje fenomén genderu, tedy kulturně utvářené a sdílené pohlavní identity. Tato práce představuje velmi precizní vhled do ženské a mužské role v kulturní a sociální antropologii i ostatních společenských vědách.

Autorka formulovala cíle své práce a zvolila vhodnou metodiku zpracování. Odborný přínos práce je možné vidět v důsledné snaze o uplatnění interdisciplinárního přístupu, ve zpracování aktuálních témat a teoretické i empirické analýze. Autorka při zpracování práce prokázala vysoké teoretické zázemí. Správně pracovala s odbornou literaturou i poznámkovým aparátem. Práce má logickou strukturu a je napsaná čtivým a zároveň erudovaným jazykem.

Doporučuji k obhajobě.

V Praze 10. 5. 2011

PhDr. Lenka Opletalová, PhD.